

Protocol Dyslexie

Algemeen

Bij dyslexie gaat, ondanks een gemiddelde intelligentie bij de leerling, lezen, spellen en ook zelfs schrijven, gezien de leeftijd en het onderwijsniveau, veel te moeizaam. Er is alleen sprake van dyslexie als er geen andere oorzaken zijn die de leesproblemen kunnen verklaren. Bij dyslexie kunnen zowel lees- als spellingsproblemen voorkomen, maar deze komen ook los van elkaar voor. Hardnekkigheid is een belangrijk kenmerk van dyslexie, niet alleen bij het leren lezen en spellen, maar ook bij het snel en vlot kunnen lezen. Kinderen met dyslexie hebben problemen met de fonologische verwerking van taal en/of het snel benoemen van woorden.

Het staat vast dat bij dyslexie sprake is van een erfelijke factor. Een kind dat één ouder heeft met dyslexie, heeft 40 tot 50% kans er ook aanleg voor te hebben. Bij twee dyslectische ouders ligt dit percentage rond de 80%.

Dyslexie is een stoornis in het technisch lezen, niet in het begrijpend lezen. Dyslexie kan het begrijpend lezen wèl belemmeren. Dit is het geval als het technisch lezen onevenredig veel aandacht en energie vraagt.

Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben:

- Om het verschil te horen tussen klanken als m en n; p, t en k; s, f en g; eu, u en ui
- Om de klanken in volgorde te zetten, zoals bij 'dorp' en 'drop' of '12' en '21'
- Om de aandacht te houden bij 'klankinformatie' (gesproken woord)
- Met het inprenten van reeksen, bijvoorbeeld tafels of spellingsregels
- Met het onthouden van vaste woordcombinaties, uitdrukkingen of gezegdes
- Met het onthouden van losse gegevens, zoals rijtjes, woordjes en jaartallen
- Om duidelijk, samenhangend en met juiste intonatie te lezen en/of te spreken

De leesproblemen van kinderen met dyslexie vallen het meest op bij hardop lezen. Sommige kinderen hebben een traag leestempo en lezen de woorden spellend. Andere kinderen hebben een hoog leestempo, maar maken daarbij veel fouten door te raden. Er kan ook sprake zijn van een combinatie.

Kinderen met dyslexie maken langdurig veel spellingfouten en hebben, om dat te voorkomen, veel steun nodig van spellingsregels. Het kan zijn dat ze één bepaald woord op een bladzijde op verschillende manieren spellen. Kinderen met dyslexie proberen vaak de spelling van specifieke woorden te onthouden. Dit is een enorme belasting voor het geheugen. Bovendien beklijft de kennis meestal niet, omdat ze het op een ongestructureerde manier in het geheugen opslaan.

Kinderen met dyslexie schrijven vaak onleesbaar en maken veel doorhalingen. Bij leerlingen die wel leesbaar schrijven, valt het trage schrijftempo op.

Signalering	Ondersteuningsniveau 1	Ondersteuningsniveau 2	Ondersteuningsniveau 3	Extra informatie
<p>Groep 1 – 2:</p> <p>Onvoldoende ontwikkeling op te merken tijdens observaties kringactiviteit en ontwikkelingsmateriaal.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Niet kan rijmen -Het niet lukt om woorden te analyseren en synthetiseren. -Het niet lukt om de beginfonem van een woord te benoemen. -Het verschil in letters niet ziet. -Het niet lukt om woorden in klankgroepen te verdelen. 	<p>Goed lees-, spreek- en luisteronderwijs in klassenverband.</p> <p>Minimaal 8 tot 9 uur per week besteden aan taalonderwijs.</p>	<p>Intensiveren extra ondersteuning in de groepssituatie; extra instructie en begeleidde inoefening centraal stellen bovenop het basisarrangement door leerkracht of onderwijsassistent onder supervisie leerkracht.</p> <p>3 x per week 15-20 minuten. 10 tot 12 weken</p>	<p>Intensivering van lees-spellingonderwijs.</p> <p>Uitbreiding van leertijd met minimaal 60 minuten per week.</p> <p>BOUW! als preventief/curatief instrument.</p> <p>2 x 15 minuten per week individuele begeleiding.</p> <p>Evaluatie met kwalitatieve en kwantitatieve analyse.</p>	<p>Aanpassingen en evaluaties noteren in ParnasSys.</p> <p>Ouders informeren.</p> <p>Aandacht voor verschillende onderwijsbehoeften.</p>
<p>Groep 3</p> <p>Bij elke onvoldoende score op de kernen volgt ondersteuningsniveau 1.</p> <p>DMT score E/V of D/IV</p>	<p>Adequaat inrichten leesmethodiek Veilig Leren Lezen.</p> <p>Minimaal 8 tot 9 uur per week besteden aan taalonderwijs.</p> <p>Verlengde instructie en woordflitsen.</p>	<p>Na meetmoment 1 score E/V of lage D/IV start IHP.</p> <p>Veilig Leren Lezen Ster aanpak extra instructie en inoefening</p> <p>3 x 15 à 20 minuten per week minimaal 10 tot 12 weken.</p> <p>Aangepaste instructie in kleinere stappen door</p>	<p>Uitbreiding begeleiding leertijd 3 x 20 minuten per week minimaal 2 x 10/12 weken met halverwege tussenmeting (zie IHP).</p> <p>Individueel of in een groep van maximaal 3 leerlingen.</p> <p>BOUW! als ondersteunend instrument 4 x 15 minuten</p>	<p>Ouders informeren en betrekken ib'er bij inzetten ondersteuningsniveau 2 en 3.</p> <p>Ouders informeren zowel na kern 3, 6, 9, en afsluitende kern bij</p>

		<p>leerkracht en/of onderwijsassistent. Extra feedback, gelegenheid tot extra verwerking. Gebruik van aanvullende materialen uit methodes.</p> <p>Aandacht voor verschillende onderwijsbehoeften.</p>	<p>per week individuele begeleiding. Voor-koor-door lezen m.b.v. Atlantis en Veilig & Vlot.</p>	<p>onvoldoende score als bij onvoldoende score DMT.</p> <p>Terug blijven toetsen tot niet behaalde eerdere kernen zijn behaald. Dit kan niet in het VLL-systeem gezet worden, VLL pakt maar 1 kern terug. Dus noteren in Parnassys en/of IHP.</p> <p>Bij niet behalen leerdoel na 10 á 12 weken, opschalen naar het volgende ondersteuningsniveau.</p>
<p>Groep 4 – 7: DMT en/of Diaspel score E/V of lage D/IV. Niet behalen AVI niveau. D en E score op tussentoets DMT</p>	<p>Midden-, eindtoets en tussenmomenten DMT noteren in IHP. Volgen methodiek Atlantis. Minimaal 8 tot 9 uur besteden aan taalonderwijs. Verlengde instructie en woordflitsen. 1e deel van IHP invullen.</p>	<p>Midden-, eindtoets en tussenmomenten DMT noteren in IHP. Atlantis pre teaching 3 x extra instructie 15 à 20 minuten per week. Aangepaste instructie in kleinere stappen door leerkracht en/of onderwijsassistent. Extra feedback, gelegenheid tot extra verwerking.</p>	<p>Midden-, eindtoets en tussenmomenten DMT noteren in IHP. Uitbreiding begeleiding leertijd 3 x 20 minuten per week minimaal 2 x 10/12 weken met halverwege tussenmeting (zie IHP). Individueel of in een groep van maximaal 3 leerlingen. Vaststellen leerlingen met ernstige lees – en/of</p>	<p>Na de eerste DMT IV of V score vult de leerkracht IHP in. Ouders worden na een tweede IV of V score uitgenodigd voor een overleg om een plan van aanpak te bespreken. Ouders worden betrokken bij invullen IHP.</p>

		<p>Gebruik van aanvullende materialen uit de methode Atlantis en Snappet. Extra oefentijd op spellingsproblematieken met behulp van Snappet, spellingoefenen.nl, Taalzee. Leerling typt en schrijft woorden. Flitsen, rijtjes oefenen m.b.v. Vloeiend & Vlot.</p> <p>Aanpakkaarten inzetten als ondersteuning.</p> <p>Aandacht voor verschillende onderwijsbehoeften.</p> <p>Evaluatie en bijstelling van de doelen.</p>	<p>spellingproblemen en de bijbehorende achterstand en hardnekkigheid. Inhoud en aanpak wordt door leerkracht en begeleider afgestemd. Eventueel externe begeleiding.</p> <p>Criteria van achterstand: Technisch lezen -2x E/V voor DMT</p>	<p>Bij de 3^e E/V op rij voor DMT kan een verzoek voor vergoeding onderzoek ernstige dyslexie (ED) aangevraagd worden. Zie werkproces dyslexie in de bijlage.</p> <p>De uitslag van het onderzoek wordt door het RSV naar school gestuurd. Ouders krijgen een mail van het RSV dat uitslag op school bekend is. School deelt deze informatie met de ouders.</p>
		<p>Wanneer door intensieve hulp de leerling een III-score of hoger behaald heeft in de ondersteunende periode, wordt er gestopt op</p>	<p>Wanneer door intensieve hulp de leerling een III-score of hoger behaald heeft in de ondersteunende periode, wordt er gestopt op</p>	

		<p>ondersteuningsniveau 2. De leerling gaat terug naar ondersteuningsniveau 1. Het IHP wordt in samenspraak met ib'er en ouders afgesloten.</p>	<p>ondersteuningsniveau 3. De leerling gaat terug naar ondersteuningsniveau 2. Deze ontwikkeling wordt besproken met ib'er en ouders.</p>	
--	--	---	---	--

Bij vastgestelde enkelvoudig dyslexie wordt een dyslexiekaart verstrekt door het onderzoeksbureau.

Bijbehorende documenten: (SharePoint-team-documenten-algemeen-protocollen-dyslexie)

Individueel Handelingsplan lezen/spelling (IHP)